

Završni koncert Instituta za crkvenu glazbu

Završni koncert Instituta za crkvenu glazbu svojevrsni je pregled dostignuća naših budućih crkvenih glazbenika. I ove godine dne 23. svibnja u prostorijama Bogoslovnog fakulteta priređena je svečana završna priredba sa slijedećim programom:

1. A. Klobučar: Ulazne pjesme za Došašće, Božićno i Uskrsno vrijeme 2-gl. ženski zbor
2. M. Leščan: Prikazna pjesma: Prinesi Bogu 3-gl. ženski zbor
3. G. Frescobaldi »Fiori musicali«
— Canzona dopo l' Epistola
— Allegro orgulje
4. G. Frescobaldi: »Fiori musicali«
— Canzona quarti toni dopo il postcomune — Andante mosso orgulje
5. J. G. Walther: II. Koncert za orgulje u A-duru
Allegro
Adagio
Allegro orgulje
6. B. Bjelinski: Izlet u proljeće glasovir
7. B. Kunc: Mlada radost (Iz zbirke »Mlado lišće«) glasovir
8. L. Zupanović: Svet. Blagoslovljen (Iz Hrvatske mise) 4-gl. mješ. zbor
9. F. Peters: Hirten, er ist geboren orgulje
10. J. S. Bach: Dorska Toccata orgulje
11. W. A. Mozart: Rondo D-dur glasovir
12. M. Cipra: Sonatina d-mol, III. stavak glasovir
13. B. Bartók: Večer na selu.
Iz šest plesova na bugarske ritmove
3. i 4. glasovir
14. F. Dugan: Tri pjesme iz Turopolja
15. K. Odak — D. Fio: Paysage 3-gl. ženski zbor

Sam izbor programa upućuje na sintezu nove i stare glazbe — nova et vetera. Osobiti doživljaj predstavlja le su orguljske skladbe: Canzone G. Frescobaldija, te virtuozni koncert u A-duru J. G. Walthera i dorska tokata J. S. Bacha u tehničkoj dotjeranoj izvedbi.

Glasovir je bio zastupljen Mozartovim Ransom u D-duru, dvjema Bartókovim skladbama: (Večer na selu i 2 plesa na bugarske ritmove) te minijaturama domaćih autora (Kunc, Bjelinski) i sonatinom Miła Cipre. Vokalna, odnosno vokalno-instrumentalna glazba naglašavala je folklornu stranu našeg suvremenog stvaralaštva. Uz to su bile izvedene liturgijske skladbe (Ulazne pjesme i prikazna pjesma) iz pera Klobučara i Leščana, pisane suvremenijim izražajnim sredstvima.

Naročito dobro zvučao je mješoviti zbor Instituta pod ravnanjem Anđelka Milanovića u folklornim obradama turopoljskih narodnih pjesama Franje Dugana mlađeg (Tri jurjevske) te u Odakovom »Paysage«. Izvanredno pogodan folklorni ugođaj te primjeren način pjevanja bile su stilske odlike zbornih točaka.

Izvedena su bila i dva stavka (Svet i Blagoslovljen) iz Hrvatske mise za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje poznatog skladatelja i muzikologa Lovre Zupanovića. Interesantnom sintezom dalmatinskog crkvenog melosa, svježeg ritma te samostalne vokalne i orguljske fakture, ova misa predstavlja značajni doprinos za suvremenu liturgijsku glazbu.

U samoj koncepciji koncerta vidljiv je napredak prema modernom, suvremenom stvaralaštvu. Ipak, šteta je, da nije bilo prisutno nešto iz naše dragocjene baštine: (»Theasaurus musicae sacrae« — korala i klasične polifonije). Upravo ova dva elementa u dobroj, stilski primjerenoj izvedbi privlače naše svjetovnjake i ozbiljnu mladež. Na crkvenim glazbenicima je zadatak očuvanja i promicanja te bogate tradicije.

Kvaliteta zbora dokazuje da je on sposoban i za savladavanje tehnički težih zadataka (npr. za izvratke iz Sirolinih oratorija, težih stavaka misa ili kantata).

Tako će Institut za crkvenu glazbu, jedina ustanova takve vrste kod nas, biti nosilac vrijedne kulturne baštine i suvremenih stremljenja.

Priredbi su prisustvovali i visoki crkveni dostojanstvenici: biskupi dr Josip Lach i dr Josip Salač. Na završetku koncerta biskup Lach zahvalio je svim izvođačima i njihovim profesorima uputivši im srdačne čestitke i želje za novim uspjesima na području crkvene glazbe. Pridružujući se ovim čestitkama želimo članovima Instituta za crkvenu glazbu još mnogo novih i velikih uspjeha u širenju prave crkvene glazbe diljem naše domovine.

Mato Leščan

Deseti svjetski dan molitve za zvanja

U svojoj poruci za »Deseti svjetski dan molitve za zvanja« koja je upućena posebno mladima papa Pavao VI inzistira na punoj **velikodušnosti** u davanju sebe, u punoj **slobodi**: »... ovaj poziv na velikodušnost upućujemo, s posebnom naklonošću, vama mladima, koji još niste izvršili svoj konačni izbor. Mnogi su pozivi, mnogi su putovi koji se otvaraju pred vama, također u služnju Crkvi, Božjem narodu. Govorili su vam o njima. Vi ih poznajete. Hoće li biti pozivi bez odgovora? Opustjeli putovi? A koga i čega se bojite? Vi ste velikodušni: budite i velikodušni ovdje... Govorimo svima vama, draga djeco, koji ste mladi ili ne toliko mladi: ne dopustite da vas neke osobe, ili ideje, ili događaji zapriječite u vašem izboru i vašim odlukama. Zašto se zastavljate i čekate? U međuvremenu slika se ovoga svijeta brzo mijenja. Novi redovi ljudi stižu na ovu zemlju. Treba navještatj Evangelje svima. Jučerašnjim se siromasima pridružuju sutrašnji. Ima i bit će uvijek gladnih, žednih, zasuzjenih, bolesnih na tijelu i duši. Oni vas čekaju: u njima vas čeka Krist (usp. Mt 25,35 sl.). Za sve ima posla, postoji jedno mjesto i za vas.«

Papin glas čuo se i u Zagrebu. Zato prigodom ovogodišnjeg desetog svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja vjerske odgojne ustanove grada Zagreba priredile su zajednički program za sve odgajateljice i odgajanje njihovih vjerskih zavoda. Program je izrađen na temelju zajedničkog dogovora predstavnika uprave nadbiskupskih sjemeništa u Zagrebu, muških i ženskih redovničkih odgojnih ustanova grada Zagreba. Proslava je imala interni karakter — namijenjena je u prvom redu onima koji su na početku ostvarivanja svog duhovnog poziva (sjemeništarcima, bogoslovima, klericima, kandidatcima, novakinjama, juniorkama).

Središnja proslava održana je u subotu 12. svibnja u velikoj dvorani Dječakčkog sjemeništa na Salati u 15,30 sati. Mladi su sa svojim odgojiteljima ispunili veliku dvoranu tako da ni pomoćna sjedala nisu bila dostatna, pa su neki morali i stajati.

Najprije je bogoslovski VIS »Runolist« izveo dvije skladbe. Učenice »Marianuma« izvele su recital pjesama. Slijedila su tri predavanja koja su održali Ivan Horvat, župnik, s. Ancila Presečki, uršulinka i o. Bonaventura Duda, franjevac. Predavači su s raznih gledišta govorili o problemu zvanja. Između predavanja i diskusije Institut za crkvenu glazbu pod vodstvom Mo. Lj. Galetića, a uz klavirsku pratnju s. I. Malinice otpjevao je Ulazne pjesme za Došašće, Božićno i uskrsno vrijeme Anđelka Klobučara. Kao da je tu bilo malo simbolike. Starozavjetni pravednici čeznuli su za Spasiteljem, današnji svijet čezne za novim duhovnim zvanjima. A u božićnoj i uskrsnoj pjesmi prikazan je lik novorođenog djeteta i dobrog Pastira koji je uzor mladima jer on polaže velikoduš-

no svoj život za svoje ovce. Dvije marijanske pjesme I. Kokota kao da su molile Gospu da se i ona brine za zvanja. Leščanova skladba: Prinesi Bogu, makar je namijenjena kao prikazna pjesma za misu, kao da je pozivala mlade riječima: »Ispuni Višnjemu zavjete svoje... i Oslobodit ću te, ti ćeš me slaviti«.

Nakon gotovo jednosatne diskusije bilo je u velikoj sjemenišnoj crkvi euharistijsko slavlje kojemu je predsjedao zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić. S njim su koncelebrirali odgojitelji mladih. Za vrijeme slavlja pjevale su se pučke pjesme.

J.

»Mundi melioris origo«

Prije 2 godine u Zagrebu i na Marija Bistrici održani su VI. Mariološki i XIII. Marijanski kongres. Za vrijeme održavanja kongresa, a posebno nakon završetka imena Zagreba, Marije Bistrice i Hrvatske nalazila su se na stranicama mnogih svjetskih listova. Bilo je izrečeno mnogo pohvala o održanim kongresima. No vrijeme ne stoji, stalno ide naprijed. Kongresi pomalo padaju u zaborav. Ali ne potpuno. Prošle godine svečano je proslavljena 1. godišnjica na Marija Bistrici. Ako je suditi po onoj narodnoj da na mladima svijet ostaje onda će se oni još i dalje spominjati.

Na 2. godišnjicu bogoslovi zagrebačkog Nadbiskupskog sjemeništa u suradnji sa Institutom za crkvenu glazbu priredili su svečanu Akademiju 26. V 1973. u dvorani »Vijenac« u Bogoslovskom sjemeništu. Akademija se održavala pod kongresnim geslom: Maria mundi melioris origo.

Najprije je zbor Instituta otpjevao kongresnu himnu: Zdravo, Djevice, Bogorodice. U kraćem predavanju bogoslov J. Batelja ukratko je prikazao »Slavljenje Bogorodice od 6. do 11. stoljeća«. Zatim je 4-glasni zbor Instituta otpjevao: Ave Maria J. Arcadelta, Večer na selu i 2 plesa na bugarske ritmove B. Bartóka izvela je na glasoviru učenica III. g. Instituta K. Tenžera. Slijedilo je kratko predavanje bogoslova I. Šošarića: Marija, početak boljega svijeta. Š. B. Mićanović I. g. Instituta odsvirala je na glasoviru Sonatinu u d-molu III stavak M. Cipre. Nazorovu: »Maris stella« recitirao je bogoslov J. Ban. Na koncu je opet nastupio zbor Instituta za crkvenu glazbu sa skladbama F. Dugana ml.: Tri pjesme iz Turopolja i K. Odaka Paysage. Zatim je »Kršćanska sadašnjost« prisutnima prikazala film o kongresima »Zdravo Djevice«. Scenarist i tekstopisac dr. J. Turčinović značajki je istaknuo najvažnije momente kongresa. Mnogi su vidjeli sebe, sjetili se svojih briga i napora, ali sada s olakšanjem i utjehom — nije bilo uzalud — i jednom mišlju: kongresi se ne bi smjeli odjednom zaboraviti, jer bi plodovi morali biti trajniji od jedne do dvije godine.

Dotrajali harmonij nije odgovarao potrebama novog četveroglasnog mješovitog zbora kojim je ravnao O. Zlatan Plenković. Zbog toga je zborovođa dopisivanjem s Dubrovčanima u Americi uspio dobiti na poklon nove male orgulje koje su tolike koliko traže dimenzije crkve. Dubrovački meceni poznati su u ovom gradu svima po svojoj veličnosti, pa su veoma rado poklonom pritekli u pomoć i crkvi Sv. Križa u Gružu. Imena darovatelja danas se vide urezana u mesinganoj ploči na orguljama. To su: Braća Antun i Miho Miloslavić, obitelj Galjuf, Učović, Mrđenović i Doršner. Darovane orgulje je izradio i 9. II. 1966. postavio Kleuker Detlef (4812 Brackwede/Westf. — Teutoburgerstr. 71-79). Registri su postavljeni u pola igre sa svake strane sviraonika zbog kombinacija. Tip malih starih venecijanskih orgulja, čak su otvarači sa strane u obliku štapića. Registri su: Gedäckt 8', Rohrflöte 4', Prinzipal 2' Mixtur 3'. U prvi mah novog svirača zbunjuje bijelo-crna klaviatura, obratno nego li je uobičajeno. Orgulje zvukovno podsjećaju na stare majstore, na doba kad su zvukovi iz svirala mnogo sličili molitvi. Međutim, pedalkopel nije zadovoljavao potrebe mješovitog zbora, pa je posao oko postavljanja samostalnog pedala subasa povjeren poznatom zagrebačkom graditelju orgulja gosp. Filipu Antoliću. I on je uz pomoć svog asistenta dominikanca fra Gabrijela Posavca, koji uskoro diplomira u struci gradnja orgulja, uspješno postavio samostalni subas na ovim orguljama 21. IV. 1973. Trideset novih drvenih svirala nije bilo lako postaviti na tako tijesnom prostoru. Nije bilo moguće ni u orguljama, ni oko orgulja. Nađeno je sretno mjesto na zidu iza orgulja, i tako je spašen uski prolaz iza orgulja, spašen je ormar iza orgulja, a i okrugli prozor iza orgulja na pročelju crkve.

Svirale su iz borovine, zračnice iz mahagonija, a elektronicu firme »Laukhuff« postavio je Antolićev suradnik gosp. Nenad Ostojić, koji je već izradio nekoliko elektronskih orgulja.

Sada su orgulje dobile zvukovnu dubinu i puninu, a vizuelno su dale dojam većeg objekta, jer su svirale postavljene tako da se uklapaju neposredno u dosadašnji ormar orgulja.

Filip Antolić, graditelj i restaurator orgulja, koji je nedavno u dominikanskoj novoj crkvi u Zagrebu postavio koncertne orgulje sa 18 registara, pokazao je i sada svoje umijeće i domišljatost. Sretno je ujedinio prostorni, zvukovni i estetski problem. Možemo uistinu kazati da su nam orgulje progledale i propjevale, a da originalni tip Kleukerovih orgulja nije nimalo dotaknut ni preinačen.

Zlatan Plenković

VII. Muzički biennale Zagreb

Ovogodišnji Bijenale zamišljen je drugačije od dosadašnjih, pa se znatizlježno očekivalo kakav će biti konačni uspjeh. Nakon završetka moglo bi se ovako ukratko sažeti:

— u odnosu na mjesto održavanja izvodače se htjelo što više približiti slušaocima. Zato su se izvedbe održavale na raznim mjestima (Hrvatsko narodno kazalište, Dramsko kazalište »Gavella«, Hrvatski glazbeni zavod, Sportska dvorana na Trešnjevci, glazbene škole...)

Kleukerove orgulje u Dubrovniku

Dominikanska crkva Sv. Križa u Gružu srušena je u bombardiranju 28. XI. 1943. Na tom terenu proširila se danas gradska cesta. A na zidovima oštećenog samostana podigao je novu crkvu O. Dr. Jordan Kuničić, i crkva je posvećena g. 1955., a župnom crkvom je proglašena 24. III. 1968.